

PREHLAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie január 2013

I. senát

Nálezy:

spisová značka	I. ÚS 33/2012
sudca spravodajca	Ealík Milan
druh konania	čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – v časti vyhovené – v časti nevyhovené
dátum rozhodnutia	3. október 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 1 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka (obchodná spoločnosť) sa žalobou podanou na okresnom súde 25. januára 2007 domáhala zaplataenia istiny 49 503,77 € s prísl. z titulu vrátenia pôžičiek z obdobia r. 2000 – 2003, ktorá bola právoplatne zamietnutá pre premlčanie nároku, keď súdy neprihliadli a nezohľadnili jej zásadné námietky týkajúce sa jednanie určenia doby splatnosti predmetnej pôžičky, potom jej uznania ako dlhu dlžníkom a naostatok nepriznanie účinnosti uplatnenej námietky premlčania dlžníkom, ktoré bolo podľa nej v rozpore s dobrými mravmi.</p> <p>Z obsahu sťažnosti a pripojených rozhodnutí overených obsahom spisu vyplynulo, že rozsudkom z 1. apríla 2010 okresný súd zamietol návrh, aby bol odporca zaviazaný zaplatiť sťažovateľke sumu 49 503,77 € s príslušnými úrokmi z omeškania; odporcovi náhradu trov konania nepriznal. Rozhodnutie odôvodnil iba s poukazom na ustanovenie § 100 ods. 1 a § 101 Občianskeho zákonníka zastavajúc názor, že nárok sťažovateľky bol premlčaný. Uvádza, že pri rozhodovaní o premlčaní nároku na námietku dlžníka vychádzal z právneho názoru krajského súdu vysloveného v zrušujúcom uznesení, podľa ktorého posledná časť pôžičky mala byť sťažovateľkou poskytnutá odporcovi 30. júna 2003; prvýkrát teda právo mohlo byť vykonané 1. júla 2003 a s poukazom na premlčaciu 3-ročnú lehotu návrh mal byť podaný na okresnom súde najneskôr 1. júla 2006, ale keďže bol podaný až 25. januára 2007, bol podaný zjavne oneskorene, po uplynutí 3-ročnej premlčacej doby (§ 101 Občianskeho zákonníka).</p> <p>Na odvolanie sťažovateľky krajský súd rozsudkom z 24. mája 2011 rozsudok okresného súdu vo veci samej potvrdil a vo výroku o náhrade trov konania ho zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, pričom na žiadosť sťažovateľky nepripustil proti nemu dovolanie.</p>
ratio decidendi	<p>Ústavný súd konštatoval, že princíp práva na spravodlivý proces zodpovedá povinnosti všeobecných súdov svoje rozhodnutia riadne odôvodniť, pričom sa musia vysporiadať so všetkými relevantnými námietkami uplatnenými účastníkmi konania, a to spôsobom zodpovedajúcim miere ich závažnosti. Ak tak všeobecný súd neurobí, založí tým nepreskúmateľnosť ním vydaného rozhodnutia, a spravidla tak aj jeho protiústavnosť. Ak nie sú totiž zjavné dôvody toho-ktorého rozhodnutia, svedčí to o ľubovôli v súdnom rozhodovaní, pričom zásada právneho štátu ľubovôľu v rozhodovaní orgánov verejnej moci zakazuje; len vecne správne (zákonu celkom</p>

zodpovedajúce) rozhodnutie a náležite, t. j. zákonom vyžadovaným spôsobom odôvodnené rozhodnutie, napĺňa – ako neoddeliteľná súčasť „stanoveného postupu“ – ústavné kritériá vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy. Podobne ako v skutkovej oblasti, aj v oblasti nedostatočne vyloženej a zdôvodnenej právnej argumentácie (subsumpcia skutkového stavu pod zvolené právne normy) nastávajú obdobné následky vedúce k neúplnosti a hlavne k nepresvedčivosti rozhodnutia, čo je však v rozpore nielen s požadovaným účelom súdneho konania, ale tiež aj so zásadami spravodlivého procesu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd pripomína, že porušením práva na spravodlivý proces môže byť aj situácia, keď v hodnotení skutkových zistení absentuje určitá časť skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo, eventuálne alebo tým skôr – pokiaľ ich účastník konania namietal, no napriek tomu ich všeobecný súd náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností nezhodnotil bez toho, že by napr. dodatočným spôsobom odôvodnil ich bezvýznamnosť či irelevantnosť. Pokiaľ všeobecný súd postupuje takto, dopúšťa sa okrem iného i ľubovôle zakázanej v čl. 2 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd uviedol, že z obsahu základného spisu i ústavnej sťažnosti vyplýva, že meritum veci je založené jednak na chybnom určení doby splatnosti sťažovateľkinej pohľadávky (i), a jednak na posúdení dôvodnosti námietky premlčania tejto pohľadávky zo strany odporcu (ii).

(i) K určení splatnosti pohľadávky sťažovateľky krajský súd vôbec neprihliadol na rozhodnutie spoločníkov na valných zhromaždeniach odporcu 16. mája 2003 a 15. apríla 2004, v zmysle ktorého sa vložené investície spoločníkov v priebehu dvoch rokov nemali vracať, pričom tento termín sa mal znova prehodnotiť v r. 2005, k čomu už zrejme nedošlo, takže v tomto období dvoch rokov (od 15. apríla 2004 do 15. apríla 2006) nemohla začať plynúť premlčacia doba ani podľa § 563 Občianskeho zákonníka, ale najskôr sa tak mohlo stať až od 16. apríla 2006.

(ii) Ústavný súd konštatoval, že námietka premlčania zásadne dobrým mravom neodporuje, ale môžu nastať situácie (napr. v pomere blízkych príbuzných či spolupracovníkov alebo spolumajiteľov firmy a pod.), že uplatnenie tejto námietky je výrazom zneužitia práva na úkor účastníka, ktorý márne uplynutie premlčacej doby nezavinil a voči ktorému by za takej situácie zánik nároku v dôsledku uplynutia premlčacej doby bol neprímerane tvrdým postihom v porovnaní s rozsahom a charakterom ním uplatňovaného práva a s dôvodmi, pre ktoré svoje právo neuplatnil včas. V duchu tohto právneho názoru sa uplatnenie premlčacej námietky môže priečiť dobrým mravom len vo výnimočných prípadoch, keď by bolo na úkor účastníka, ktorý márne uplynutie premlčacej doby nezavinil, alebo keď by sa aprobovalo konanie, ktoré je contra bonos mores (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

V dôsledku príliš formalistického postupu odvolacieho súdu pri výklade uvedenej právnej normy tak v žiadnom prípade nemožno konanie pred ním ako celok označiť za spravodlivé, keď vo svojom rozhodnutí dospel k extrémne nespravodlivým záverom.

V rovine jednoduchého práva je totiž nutné, pre účely dodržania v odôvodnení rozhodnutia uvedených princípov starostlivo posudzovať individuálne okolnosti daného prípadu cez uvedenú prizmu kogentného ustanovenia § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka zakotvujúceho zásadu súladného výkonu práv s dobrými mravmi, ktoré je v rovine jednoduchého podústavného práva odrazom zhora vymedzenej ústavnej požiadavky nájsť spravodlivé riešenie.

So zreteľom na v odôvodnení uvedené zásady a princípy ústavný súd hodnotil, či v postupe krajského súdu v predmetnej veci nedošlo k porušeniu ústavou (dohovorom) zaručeného práva sťažovateľky, a dospel k záveru, že k porušeniu práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces došlo, takže je žiaduce sťažovateľke poskytnúť ústavnoprávnu ochranu. Zásah do tohto základného práva vytvárajúceho priestor na dosiahnutie spravodlivého usporiadania hmotnoprávných vzťahov bol spôsobený evidentne tým, že krajský súd (ale aj okresný súd)

(i) arbitrárne určil charakter záväzkovo právneho vzťahu medzi účastníkmi konania podľa občianskeho, a nie prípadne obchodného práva, čo mohlo mať vplyv aj na dĺžku premlčacej doby,

(ii) určil splatnosť pohľadávky na 1. júl 2003 (actio nata) bez toho, že by zohľadnil časovú súvislosť s ďalšími úkonmi spoločníkov prezentovanými na valných zhromaždeniach 16. mája 2003 a 15. apríla 2004, ktoré svedčili sice nie pre uznanie dlhu, o ktorej verzii uvažoval krajský súd, ale mali vplyv na určenie inej doby splatnosti

	<p>pôžičky pre predchodcu sťažovateľa ako jedného zo spoločníkov, čo svojím spôsobom potvrdil aj obsah vyjadrenia odporcu z 23. októbra 2006, ktorým reagoval na predžalobnú upomienku,</p> <p>(iii) vôbec sa nezaoberal námietkou sťažovateľky, či odporca vôbec, a hlavne kedy splatil podobné záväzky ostatným spoločníkom, a</p> <p>(iv) vo svojom rozhodovaní bezvýhradne akceptoval námietku premlčania vznesenú odporcom, čím aproboval konanie, ktoré sa zatiaľ javí byť contra bonos mores.</p> <p>Vzhľadom na už uvedené skutočnosti dospel ústavný súd k záveru, že krajský súd pri svojom rozhodovaní ústiacom do vydania napadnutého rozsudku nerespektoval princíp právneho štátu normovaný v čl. 1 ods. 1 ústavy a v rozpore s ním neposkytol ani ochranu základnému právu sťažovateľky na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s právom vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny.</p> <p>V duchu minimalizácie zásahov do súdneho rozhodovania a s ohľadom na princíp subsidiarity nutne dospel k záveru, že sťažnosť proti rozsudku okresného súdu nebola opodstatnená, preto jej ústavný súd nevyhovetl.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	***

spisová značka	I. ÚS 110/2012
sudca spravodajca	Brňák Peter
druh konania	čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – nevyhovené
dátum rozhodnutia	3. októbra 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	<p>čl. 35 Ústavy Slovenskej republiky</p> <p>čl. 40 Ústavy Slovenskej republiky</p> <p>čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky</p> <p>čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky</p> <p>čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky</p> <p>čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p> <p>čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p>
skutkový stav a základné fakty	<p>Z obsahu sťažnosti a priložených príloh vyplýva, že vyšetrovateľ Úradu boja proti korupcii Prezídia Policajného zboru, odboru boja proti korupcii v B. uznesením z 20. októbra 2005 začal proti sťažovateľovi trestné stíhanie pre trestný čin prijímania úplatku a inej náležitej výhody podľa § 160a ods. 1 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon účinného do 31. decembra 2005 (ďalej len „Trestný zákon“). Prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“) následne 13. marca 2006 pod doručil Špeciálnemu súdu v Pezinku (neskôr Špecializovaný trestný súd v Pezinku, ďalej len „špecializovaný súd“) obžalobu, o ktorej rozhodol špecializovaný súd rozsudkom zo 7. decembra 2006 a uznal sťažovateľa za vinného zo spáchania trestného činu prijímania úplatku a inej náležitej výhody podľa § 160a ods. 1 Trestného zákona a bol mu uložený trest odňatia slobody v trvaní 24 mesiacov, výkon ktorého bol podmienene odložený na skúšobnú dobu 3 rokov. Zároveň mu bol uložený aj trest zákazu činnosti výkonu lekárskeho povolania na 3 roky a peňažný trest vo výmere 30 000 Sk. Pre prípad, že by výkon tohto trestu mohol byť úmyselne zmarený, mu súd ustanovil náhradný trest odňatia slobody na tri mesiace.</p> <p>Na odvolanie sťažovateľa a jeho matky najvyšší súd rozsudkom z 19. apríla 2007 rozsudok súdu prvého stupňa zrušil vo výroku o treste a sťažovateľovi uložil trest odňatia slobody vo výmere 18 mesiacov, výkon ktorého odložil na skúšobnú dobu 30 mesiacov. Zároveň mu uložil trest zákazu činnosti výkonu lekárskeho povolania na dobu 18 mesiacov a peňažný trest v sume 20 000 Sk. Pre prípad, že by výkon tohto trestu bol úmyselne zmarený, ustanovil mu náhradný trest na dobu dvoch mesiacov. Proti tomuto rozsudku najvyššieho súdu podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením z 2. júna 2008 tak, že dovolanie odmietol.</p>

	<p>Na základe sťažovateľom podanej sťažnosti ústavný súd nálezom sp. zn. I. ÚS 402/08 z 1. apríla 2009 vyslovil porušenie sťažovateľom označených práv a zrušil už uvedené uznesenie najvyššieho súdu z 2. júna 2008, ako aj rozsudok najvyššieho súdu z 19. apríla 2007 a zároveň vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.</p> <p>Následne najvyšší súd uznesením z 11. júna 2009 zrušil rozsudok špecializovaného súdu zo 7. decembra 2006 a vec mu vrátil, aby ju znovu prejednal a vo veci rozhodol. Špecializovaný súd rozsudkom zo 4. februára 2010 rozhodol tak, že podľa § 285 písm. b) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení platnom v rozhodnom čase sťažovateľa oslobodil spod obžaloby prokurátora, pretože skutok nie je trestným činom. Proti oslobodzujúcemu rozsudku špecializovaného súdu podal prokurátor 16. apríla 2010 odvolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením z 29. apríla 2010 tak, že zrušil oslobodzujúci rozsudok špecializovaného súdu a vec mu vrátil na nové prejednanie a rozhodnutie. Špecializovaný súd svojím ostatným rozsudkom zo 17. septembra 2010 uznal sťažovateľa vinným z trestného činu prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160 ods. 1 Trestného zákona a odsúdil ho na trest odňatia slobody na 12 mesiacov, pričom výkon trestu odňatia slobody mu bol podmienenčne odložený na skúšobnú dobu 18 mesiacov. Zároveň mu bol podľa § 49 ods. 1 Trestného zákona uložený trest zákazu činnosti výkonu lekárskeho povolania na 9 mesiacov. Na odvolanie sťažovateľa najvyšší súd uznesením z 24. marca 2011 odvolanie sťažovateľa zamietol. Sťažovateľ proti tomuto uzneseniu podal dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením z 26. októbra 2011 tak, že dovolanie sťažovateľa odmietol. Proti obom ostatným rozhodnutiam najvyššieho súdu podal sťažovateľ v zákonnej lehote na ústavnom súde sťažnosť.</p>
ratio decidendi	<p style="text-align: center;">Priebeh trestnej veci sťažovateľa v čase po prijatí nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 402/08 z 1. apríla 2009</p> <p>Ústavný súd sa trestnou vecou sťažovateľa už zaoberal a nálezom sp. zn. I. ÚS 402/08 z 1. apríla 2009 vyslovil porušenie sťažovateľom označených práv, zrušil (dovolacie) uznesenie najvyššieho súdu z 2. júna 2008, ako aj (odvolací) rozsudok najvyššieho súdu z 19. apríla 2007 a zároveň vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Nosné dôvody (ratio decidendi) uvedeného rozhodnutia ústavného súdu spočívali v procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci, keď ústavný súd v podstatnom konštatoval očividne nesprávny výklad pojmu „obstarávanie veci všeobecného záujmu“ zo strany všeobecných súdov.</p> <p>Najvyšší súd následne uznesením z 11. júna 2009 zrušil rozsudok špecializovaného súdu zo 7. decembra 2006 a vec mu vrátil, aby ju znovu prejednal a vo veci rozhodol.</p> <p>Špecializovaný súd v poradí druhým rozsudkom zo 4. februára 2010 sťažovateľa oslobodil spod obžaloby prokurátora, pretože skutok nie je trestným činom. Proti tomuto rozsudku sa odvolal prokurátor.</p> <p>Najvyšší (odvolací) súd uznesením z 29. apríla 2010 zrušil oslobodzujúci rozsudok špecializovaného súdu a vec mu vrátil na nové prejednanie a rozhodnutie.</p> <p>Špecializovaný súd ostatným (v poradí tretím) rozsudkom zo 17. septembra 2010 uznal obžalovaného vinným zo spáchania trestného činu podľa § 160 ods. 1 Trestného zákona a uložil mu trest odňatia slobody v trvaní 12 mesiacov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu 18 mesiacov, ako aj trest zákazu činnosti na 9 mesiacov a peňažný trest 660 €.</p> <p>O odvolaní sťažovateľa proti prvostupňovému rozsudku rozhodol najvyšší súd uznesením z 24. marca 2011 tak, že odvolanie sťažovateľa zamietol.</p> <p>Proti tomuto (odvolaciemu) rozhodnutiu podal sťažovateľ dovolanie, ktoré najvyšší súd uznesením z 26. októbra 2011 odmietol.</p> <p>Sťažovateľ tvrdí, že najvyšší súd v ostatných svojich rozhodnutiach v jeho trestnej veci porušil už uvedené práva tým, že nerešpektoval/porušil trestnoprávne zásady o totožnosti skutku (a v tejto súvislosti aj zásadu obžalovacie) a zákazu reformatio in peius, pričom zároveň nerešpektoval ani právne názory vyslovené ústavným súdom v jeho rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 402/08 z 1. apríla 2009. Ústavný súd preto v ďalšom podrobil tieto sťažovateľom uvádzané nosné dôvody v rozsahu napadnutých súdnych rozhodnutí (in concreto) ústavnému prieskumu (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde).</p> <p>Sťažovateľ namietal, že všeobecné súdy v ostatných svojich rozhodnutiach doplnili obžalobný skutok v tom, že sťažovateľ prijal úplatok za to, že pri operácii použije lepšie</p>

	<p>prsné implantáty a kvalita chirurgického zákroku bude vyššia, čo v podanej obžalobe z 13. marca 2006 nebolo uvedené. Podľa jeho názoru takáto zmena je zákonne neprípustná a porúša trestnoprávne zásady totožnosti skutku a v tejto súvislosti aj zásadu obžalovaciej. Ústavný súd zhodne s už uvedeným považuje za ústavne konformný názor súdnej praxe a právnej teórie, podľa ktorého totožnosť skutku je zachovaná v prípade úplnej zhody konania a následku, zhody aspoň v konaní pri rozdielnom následku, zhody aspoň v následku pri rozdielnom konaní, ako aj v prípade, ak konanie alebo následok, prípadne oboje budú zhodné aspoň čiastočne, a to za predpokladu, že bude daná zhoda v podstatných okolnostiach, berúc do úvahy aj to, že súd musí prihliadať na tie zmeny skutkového deja, ku ktorým došlo v rámci dokazovania. Keďže v posudzovanej trestnej veci sťažovateľa pri porovnaní obžalobného návrhu z 13. marca 2006 s ostatným rozsudkom špecializovaného súdu a s napadnutými rozhodnutiami najvyššieho súdu nepochybne existovala zhoda minimálne v mieste spáchania skutku, v čase spáchania skutku a v následku, k porušeniu zásad totožnosti skutku a v tejto súvislosti aj zásady obžalovacej aj podľa názoru ústavného súdu nedošlo. Ústavný súd sa preto nestotožnil s názorom prezentovaným sťažovateľom a k tomuto už iba dodal, že v okolnostiach posudzovanej veci je potrebné dôsledne rozlišovať medzi skutkom a trestným činom, pričom pod pojmom skutok je potrebné rozumieť iba okolnosti skutkové, nie aj ich právne posúdenie. Podobne, pokiaľ ide o následok, tento (pre účely posudzovania trestnoprávnej zásady totožnosti skutku) nie je možné chápať ako všeobecný znak skutkovej podstaty trestného činu alebo určitý typ následku, ale ako následok v konkrétnom slova zmysle.</p> <p>Podľa názoru ústavného súdu reálny rozsah zákazu reformatio in peius (vyjmúc názory de lege ferenda, pozn.) závisí od konkrétnej právnej úpravy. Podľa § 327 ods. 2 Trestného poriadku ak bol napadnutý rozsudok zrušený len v dôsledku odvolania podaného v prospech obžalovaného, nemôže v novom konaní dôjsť k zmene rozhodnutia v jeho neprospech.</p> <p>Ústavný súd v zhode s uvedeným v napadnutých súdnych rozhodnutiach a súdnych a prokurátorských vyjadreniach predovšetkým konštatoval, že de lege lata (aj) vzhľadom na zákonnú dikciu zákonného ustanovenia sa zásada zákazu zmeny k horšiemu (reformatio in peius) nevzťahuje na samotné konanie, ale na jeho výsledok, t. j. na samotné rozhodnutie. Ostatným rozsudkom špecializovaného súdu (potvrdeným napadnutými rozhodnutiami) síce došlo k zmene skutkových zistení a k úprave/doplneniu skutku (v porovnaní s obžalobným návrhom), avšak pri zachovaní totožnosti skutku sa trestnoprávna situácia pre sťažovateľa nezhoršila.</p> <p>V zhode s obsahom napadnutých rozhodnutí možno konštatovať, že v trestnej veci sťažovateľa – de lege lata – zásada zákazu reformatio in peius porušená nebola, keďže nedošlo k zhoršeniu jeho postavenia v porovnaní s pôvodným rozhodnutím, resp. právne závery najvyššieho súdu interpretujúce zásadu zákazu zmeny k horšiemu (reformatio in peius) in concreto uvedené v odôvodneniach napadnutých rozhodnutí nie sú ani arbitrárne, ani zjavne neodôvodnené. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutých rozhodnutí najvyššieho súdu preto konštatoval, že najvyšší súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatne pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval, a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné.</p> <p>Podľa § 32 ods. 1 zákona o ústavnom súde k rozhodnutiu pripája odlišné stanovisko sudcu Milan Ealík.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEF a iných súdov</p>	<p>Ústavný súd SR: III. ÚS 60/00, III. ÚS 194/06, II. ÚS 388/2010, IV. ÚS 163/2012 Najvyšší súd ČR: č. 1/1996 Sb. rozh. tr.</p>

<p>spisová značka</p>	<p>I. ÚS 207/2012</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Ealík Milan</p>
<p>druh konania</p>	<p>čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>nález – vyhovené</p>
<p>dátum rozhodnutia</p>	<p>28. novembra 2012</p>
<p>dotknuté články ústavy, ústavných</p>	<p>čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky</p>

zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa v procesnom postavení žalobkyne domáha žalobou z 13. júla 2007 od žalovanej (T., a. s., pozn.) zaplata sumy 482 695,91 € s prísl. Konanie je vedené na okresnom súde. Žalovaná svojím písomným podaním z 1. februára 2012, ktoré bolo okresnému súdu doručené 6. februára 2012 navrhla s poukazom na ustanovenie § 141a ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), aby okresný súd uložil sťažovateľke povinnosť zložiť preddavok na trovy konania vo výške 5 % zo žalovanej sumy. O tomto návrhu rozhodol okresný súd uznesením zo 6. februára 2012 (ďalej len „napadnuté uznesenie“), ktorým uložil sťažovateľke povinnosť zložiť preddavok na trovy konania v sume 24 134,79 €.</p> <p>Sťažovateľka v sťažnosti namieta, že napadnuté uznesenie sa v odôvodnení obmedzilo iba na strohé uvedenie príslušných zákonných ustanovení, ktoré upravujú inštitút preddavku na trovy konania, a na konštatovanie, že súd rozhodol na ich základe. Okresný súd však vôbec neskúmal u sťažovateľky ako žalobkyne, či spĺňa alebo nespĺňa predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov v celom rozsahu ako jednej zo základných podmienok pre vydanie uznesenia o povinnosti zložiť preddavok na trovy konania v zmysle § 141a OSP. V odôvodnení napadnutého uznesenia totiž absentuje vyjadrenie súdu o skúmaní predpokladov na oslobodenie sťažovateľky od súdnych poplatkov v celom rozsahu. Tento nedostatok podľa sťažovateľky spôsobuje nepreskúmateľnosť a zjavnú arbitrárnosť napadnutého uznesenia. Podľa sťažovateľky okresný súd ignoroval skúmanie zákonných predpokladov na vydanie uznesenia o povinnosti zložiť preddavok na trovy konania v zmysle § 141a OSP. Uvedeným postupom okresného súdu, ktorý vyústil do vydania napadnutého uznesenia, v konečnom dôsledku malo dôjsť k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces zaručených v ústave, resp. dohovore.</p>
ratio decidendi	<p>Predmetom konania pred ústavným súdom je posúdenie otázky, či napadnutým uznesením okresného súdu zo 6. februára 2012 bolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu a právo na spravodlivý súdny proces zaručené v ústave, resp. dohovore, z dôvodu, že z neho nie je zrejmé, či súd skúmal splnenie jednej zo základných podmienok na vydanie napadnutého rozhodnutia, ktorou je záver o tom, že u sťažovateľky ako žalobkyne nie sú splnené predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 138 OSP v celom rozsahu. Sťažovateľka v sťažnosti vyjadrila názor, že okresný súd túto podmienku vôbec neskúmal, čo spôsobuje arbitrárnosť napadnutého uznesenia.</p> <p>Ústavný súd v prvom rade konštatoval, že okresný súd sa obmedzil iba na citáciu príslušných zákonných ustanovení upravujúcich inštitút preddavku na trovy konania, no bez akejkoľvek zmienky o reálnom skúmaní splnenia podmienok na jeho uloženie. Zo štruktúrálnej formulácie a obsahovej gradácie ustanovenia § 141a ods. 1 OSP však vyplýva podmienenosť jeho použitia iba v príčinnej súvislosti s preskúmaním dvoch základných predpokladov, ktoré musia byť kumulatívne naplnené, a to jednak preskúmaním predpokladu na oslobodenie od súdnych poplatkov v zmysle § 138 OSP a jednak aj preskúmaním výšky žalovaného nároku vzhľadom na sumu životného minima. Napadnuté uznesenia nemožno považovať za presvedčivo odôvodnené, pretože nedáva odpoveď na základnú otázku, ako súd dospel k záveru, že u sťažovateľky nie sú splnené predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov v celom rozsahu, čo je jedným zo základných predpokladov na rozhodnutie o preddavku na trovy konania.</p> <p>Zákonný sudca vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu uviedol, že k záveru o tom, že u sťažovateľky nie sú splnené predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov, dospel súd na základe uznesenia okresného súdu z 11. septembra 2006, ktorým bolo sťažovateľke priznané čiastočné oslobodenie od súdneho poplatku vo výške 862 496 Sk z celového súdneho poplatku v sume 872 496 Sk. Uvedené uznesenie bolo vydané okresným súdom ešte predtým, ako bola vec sťažovateľky postúpená z dôvodu miestnej príslušnosti okresnému súdu. V odôvodnení napadnutého uznesenia chýba akékoľvek vyjadrenie, že si súd pri posudzovaní predpokladov na oslobodenie od súdnych poplatkov osvojil závery, ktoré vyplývajú z tohto rozhodnutia okresného súdu.</p> <p>Ústavný súd konštatoval, že pomery sťažovateľky z hľadiska predpokladov na oslobodenie od súdnych poplatkov tak boli skúmané iným súdom, navyše v období, od ktorého uplynulo už 6 rokov, čo je doba, v priebehu ktorej mohlo dôjsť k zmenám majetkových pomerov sťažovateľky. Odhliadnuc od nedostatkov v odôvodnení</p>

	<p>napadnutého uznesenia považoval ústavný súd za potrebné skúmať aktuálne majetkové pomery na strane dotknutého účastníka konania (v danom prípade sťažovateľky), na základe ktorých potom možno vyvodit' záver o splnení predpokladov na uloženie povinnosti tomuto účastníkovi konania zložiť preddavok na trovy konania. V prípade rozhodovania o povinnosti zložiť preddavok na trovy konania v zmysle § 141a OSP totiž suma uloženého preddavku môže výrazne obmedziť právo dotknutého účastníka konania na prístup k súdu.</p> <p>Porušením práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je postup okresného súdu, ktorý jej nedal procesnú príležitosť vyjadriť sa k nožnej aplikácii § 141a OSP, a to ani k prípadným dôkazom, ktorými mohla byť preukázaná neodôvodnenosť aplikácie tohto ustanovenia.</p> <p>Ústavný súd v neposlednom rade zdôraznil v súvislosti s inštitútom preddavku na trovy konania v zmysle § 141a OSP potrebu rešpektovania princípu proporcionality, ktorý vyžaduje, aby zásahy do majetkových práv účastníka konania boli minimalizované na najnižšiu možnú rozumnú mieru, ktorou by vždy mala byť odhadnutá výška budúceho priznaného nároku v rámci náhrady trov konania; nesmie ísť teda iba o mechanické určenie zálohy na trovy konania vo výške 5 % z predmetu konania tak, ako to urobil okresný súd. Uvedený princíp vyžaduje zohľadniť tiež osobitosti danej veci.</p> <p>Vzhľadom na uvedené je napadnuté uznesenie okresného súdu zo 6. februára 2012 arbitrárne a zjavne neodôvodnené, a tým aj z ústavného hľadiska kladúceho požiadavku na presvedčivé odôvodnenie súdneho rozhodnutia neudržateľné. Ústavný súd preto vo výroku tohto rozhodnutia vyslovil, že napadnutým uznesením okresného súdu bolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Ústavný súd dospel k záveru, že na dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné, aby využil svoju právomoc podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, a preto vyhovel návrhu sťažovateľky a zrušil napadnuté uznesenie okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.</p> <p>Podľa § 32 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudkyňa Marianna Mochnáčová dopĺňa odôvodnenie rozhodnutia.</p>
<p> Používané odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>ESEP: García Ruiz c. Španielsku z 21. januára 1999</p>

<p> spisová značka</p>	<p> I. ÚS 29/2012</p>
<p> sudca spravodajca</p>	<p>Lalík Milan</p>
<p> druh konania</p>	<p> čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb</p>
<p> druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p> nález – nevyhovené</p>
<p> dátum rozhodnutia</p>	<p>12. december 2012</p>
<p> dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p> čl. 26 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 10 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p>
<p> skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Právny predchodca sťažovateľa S. odvysielal 10. apríla 2007 asi o ... v programe ... moderovanú diskusiu, obsahom ktorej boli otázky týkajúce sa aktuálneho politicko-spoločenského vývoja v súvislosti s odvolávaním ministra hospodárstva E. J. na mimoriadnej schôdzi Národnej rady Slovenskej republiky. Rada pre vysielanie a retransmisii (ďalej len „Rada“) rozhodnutím sp. zn. zo 6. novembra 2007 (ďalej len „rozhodnutie Rady“) rozhodla, že S. odvysielaním predmetného programu porušil povinnosť ustanovenú v § 16 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 308/2000 Z. z.“), a podľa ustanovenia § 64 ods. 1 písm. a) zákona č. 308/2000 Z. z. uložila sťažovateľovi sankciu – upozornenie na porušenie zákona.</p> <p>S. podal 25. januára 2008 na krajskom súde žalobu, ktorou sa domáhal preskúmania</p>

	<p>zákonosti rozhodnutia Rady a jeho zrušenia, pretože Rada proti nemu uplatnila sankčnú zodpovednosť bez splnenia relevantných zákonných podmienok a potrestala ho v čase po uplynutí zákonnej lehoty, keď už také oprávnenie nemala, a tiež preto, že rozhodnutie Rady bolo postihnuté vadou nesprávneho právneho posúdenia. Krajský súd zamietol žalobu sťažovateľa rozsudkom z 10. júla 2008 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“). Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ odvolanie, pretože sa domnieval, že krajský súd vec nesprávne právne posúdil. Najvyšší súd o odvolaní sťažovateľa rozhodol rozsudkom z 18. marca 2009 (ďalej len „prvý rozsudok najvyššieho súdu“) tak, že rozsudok krajského súdu potvrdil.</p> <p>S. následne pred ústavným súdom namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 26 ods. 2 ústavy, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 10 ods. 1 dohovoru prvým rozsudkom najvyššieho súdu. Ústavný súd nálezom sp. zn. IV. ÚS 245/09 z 21. januára 2010 vyslovil porušenie označených práv S., prvý rozsudok najvyššieho súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie. V poradí druhým rozsudkom, ktorý sťažovateľ napáda touto sťažnosťou, najvyšší súd opätovne potvrdil rozsudok krajského súdu.</p> <p>Sťažovateľ vo svojej sťažnosti vychádza z toho, že Rada sa o údajnom porušení zákonnej povinnosti S., za ktorú mu uložila sankciu, dozvedela 26. apríla 2007, keď jej bola doručená sťažnosť; podľa neho je práve týmto dňom ohraničený začiatok plynutia šesťmesačnej lehoty, v rámci ktorej Rada mohla sťažovateľovi uložiť sankciu. Rada sa na uložení sankcie uzniesla až 6. novembra 2007 a jej rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené 17. decembra 2007 (deň právoplatnosti rozhodnutia). Sťažovateľ sa v sťažnosti podrobne zaoberá judikatúrou najvyššieho súdu v otázke začatia plynutia lehoty na uloženie sankcie a túto časť sťažnosti uzatvára tvrdením, že najvyšší súd sa v druhom rozsudku odklonil nielen od predchádzajúcej rozsiahlej judikatúry najvyššieho súdu v iných veciach, ale aj od vlastného právneho názoru, ktorý vyslovil v prvom rozsudku v tej istej právnej veci. V tejto súvislosti sťažovateľ odkazom na judikatúru ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) namieta nerovnaké posudzovanie totožných právnych otázok, čo podľa jeho názoru samo osebe predstavuje neprípustný zásah do jeho označených práv. Nerovnaké posudzovanie totožných právnych otázok sťažovateľ namieta aj v súvislosti s rozličnými kritériami najvyššieho súdu v otázke vymedzenia skutku, ktorý má byť správnym deliktom.</p> <p>Vo vzťahu k namietanému porušeniu samotného základného práva šíriť informácie podľa čl. 26 ods. 2 ústavy a čl. 10 ods. 1 dohovoru v danej veci ide podľa sťažovateľa o tzv. inštitút prázdneho kresla, čiže o situáciu, keď jedna z pozvaných strán bez relevantného dôvodu odmietne využiť ponúknutý priestor na prezentáciu svojho stanoviska.</p> <p>Sťažovateľ v tomto smere opäť odkazom na judikatúru ústavného súdu, ESLP a najvyššieho súdu namieta neprípustný zásah do informačných práv a slobôd.</p> <p>Sťažovateľ svoju argumentáciu uzatvára tvrdením, že najvyšší súd napadnutým rozhodnutím neposkytol ochranu základnému právu sťažovateľa, ale naopak, zachoval stav vytvorený rozhodnutím Rady, ktorý je zásahom do jeho základných práv chránených ústavou i dohovorom.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>Podstata sťažnostných námietok sťažovateľa vo vzťahu k napadnutému rozsudku najvyššieho súdu spočíva v tvrdení, že tento ani na druhý pokus neposkytol súdnu ochranu jeho informačným právam a slobodám, keď aj po zrušení prvého rozsudku nálezom ústavného súdu opätovne potvrdil žalobu zamietajúci rozsudok krajského súdu.</p> <p>Ústavný súd konštatoval, že v posudzovanom prípade je zrejmé, že judikatúra najvyššieho súdu v otázke začatia plynutia lehoty na rozhodnutie Rady sa určitým spôsobom vyvíjala. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu ponúka v tomto smere určitý prehľad, z ktorého vyplývajú aj časové súvislosti naznačených interpretačných posunov. Kým v rokoch 2006 – 2007 sa najvyšší súd prikláňal ku dňu prerokovania monitorovacej správy, následne na sklonku rokov 2007 a 2008 prevažovala orientácia na deň vyhotovenia monitorovacej správy, aby následne v rokoch 2008 a 2009 najvyšší súd preferoval deň doručenia sťažnosti Rade. Po nadobudnutí účinnosti novely zákona č. 308/2000 Z. z. účinnej od 15. decembra 2009 bol za moment začatia plynutia subjektívnej lehoty na rozhodnutie Rady explicitne zákonom ustanovený deň prerokovania správy o kontrole dodržiavania povinností podľa tohto zákona na jej zasadnutí. V napadnutom rozsudku sa najvyšší súd sa priklonil k prvotne judikovanej alternatíve, teda že lehota začína plynúť dňom prerokovania monitorovacej</p>

správy na zasadnutí Rady.

Z pohľadu tohto konania a rozhodovania ústavného súdu bolo podstatné aj skúmanie, či najvyšší súd pri opakovanom rozhodovaní rešpektoval vyslovený právny názor ústavného súdu v zrušujúcom náleze. Ako je z jeho odôvodnenia zrejmé, ústavný súd vytkol v tomto smere najvyššiemu súdu najmä absenciu vyrovnania sa s vlastnou rozchádzajúcou sa judikatúrou, ako aj s argumentmi sťažovateľa bez toho, aby súc si vedomý nedostatku právomoci na zjednocovanie judikatúry najvyššieho súdu sám vyslovil akýkoľvek právny názor týkajúci sa sporného momentu začatia plynutia lehoty na rozhodnutie Rady.

Ústavný súd konštatoval, že ako je zrejmé z relevantnej časti odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu, tento dal sťažovateľovi podrobnú a ústavne akceptovateľnú odpoveď na to, (i) ako sa vyrovnal s rozchádzajúcou sa judikatúrou najvyššieho súdu a s jeho žalobnými a odvolacími dôvodmi, v rámci toho (ii) aké je právne postavenie Rady a jej členov, ktorí jediní na zasadnutí Rady kreujú jej vôľu ako kolektívneho orgánu, prečo (iii) lehota na rozhodnutia nezačína plynúť doručením sťažnosti kancelárii Rady, aby (iv) napokon dôvodiac v prospech dňa prerokovania monitorovacej správy na zasadnutí Rady ako dňa začatia plynutia zákonnej lehoty na rozhodnutie konštatoval jej zachovanie. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť tento právny názor svojim vlastným.

Taktiež nebolo zistené, aby sa najvyšší súd pri opätovnom prerokovaní odvolania právneho predchodcu sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu neriadil vysloveným právnym názorom ústavného súdu. V intenciách mantinelov možných zásahov do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov preto ústavný súd dospel k záveru, že rozsudok najvyššieho súdu je v otázke určenia a odôvodnenia momentu začatia plynutia subjektívnej lehoty na rozhodnutie Rady ústavne udržateľný, nevykazuje znaky svojvôle, arbitrárnosti, je náležité odôvodnený a výklad relevantných podústavných noriem všeobecným súdom nie je taký, že popiera účel a zmysel príslušných zákonných ustanovení.

Pokiaľ ide o sťažovateľom namietanú skutočnosť, že najvyšší súd odôvodnil svoj právny názor aj zmenenou právnou úpravou, ktorá však nadobudla účinnosť až 15. decembra 2009, ústavný súd len stručne uviedol, že z odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu zreteľne vyplýva, na akých úvahách založil svoje zistenia a závery, a taktiež to, že odkaz na zmenenú zákonnú úpravu mal len doplnkový (teda nie rozhodujúci) význam. V tomto smere však možno poukázať na tú skutočnosť, že k novele zákona vôbec nemuselo dôjsť za predpokladu, že by samotný najvyšší súd postupom podľa § 21 až § 23 zákona č. 757/2004 Z. z. zjednotil svoju rozchádzajúcu sa judikatúru.

Druhou podstatnou otázkou, ktorá bola predmetom skúmania ústavného súdu, ostala otázka, či najvyšší súd ako odvolací správny súd poskytol súdnu ochranu tvrdenému porušeniu informačných práv a slobôd právneho predchodcu sťažovateľa.

Ako z odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu vyplýva, tento sa pri v poradí druhom potvrdení rozsudku krajského súdu neobmedzil na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozsudku prvostupňového správneho súdu (§ 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku), ale sám v medziach žaloby a odvolania právneho predchodcu sťažovateľa preskúmal zákonnosť preskúmaného rozhodnutia Rady.

Najvyšší súd pritom neurčité právne pojmy (objektívnosť a nestrannosť) obsiahnuté v dispozícii relevantnej právnej normy [§ 16 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z.] podrobil vlastnému, najmä gramatickému a logickému výkladu a súdny prieskum skoncentroval na skúmanie otázky, či Rada pri interpretácii a následnej aplikácii zákonných kritérií pre politicko-publicistické programy nevybočila z medzí zákona a či jej rozhodnutie je výsledkom racionálnych a zrozumiteľných úvah. Súdny prieskum rozhodnutia Rady tak, ako ho realizoval najvyšší súd – a to je v posudzovanom prípade zvlášť dôležité – bol teda orientovaný výlučne na zákonnosť tohto rozhodnutia, pričom správny súd neposudzoval účelnosť či vhodnosť rozhodnutia Rady ani vhodnosť či účelnosť návrhu, ktorého nespôsobilosť sťažovateľ v sťažnosti namietal. Aj napriek tomu, že sťažovateľ sa nestotožňuje s právnym názorom najvyššieho súdu, v zhode s už uvedeným táto skutočnosť nezakladá porušenie označených práv sťažovateľa.

Aj v tomto smere teda ústavný súd uzatvoril, že najvyšší súd dal sťažovateľovi podrobnú a ústavne akceptovateľnú odpoveď na to, (i) aký je obsah neurčitých pojmov

	<p>objektívnosť a nestrannosť, (ii) prečo odvysielaný program z pohľadu poslucháča tieto parametre nespĺňal, a (iii) vychádzajúc z uvedeného, prečo v postupe a rozhodnutí Rady nebolo zistené porušenie zákona. Odpoveď najvyššieho súdu pritom nemožno interpretovať tak, ako to robí sťažovateľ, teda že najvyšší súd by ponechal v platnosti rozhodnutie Rady vrátane ústavne nespôsobilého návrhu týkajúceho sa nemožnosti využitia inštitútu prázdneho kresla. Najvyšší súd posudzoval zákonnosť rozhodnutia Rady v konkrétnych súvislostiach (čas, téma, moderátor, hostia programu etc.) a iba v týchto konštatoval porušenie zákonných kritérií objektívnosti a nestrannosti v politicko-publicistickom programe. Najvyšší súd pritom nikde v odôvodnení napadnutého rozsudku nekonštatoval, že pro futuro nesmie sťažovateľ pri realizácii svojich informačných práv a slobôd využívať inštitút prázdneho kresla, iba uviedol, aké opatrenia má urobiť v záujme zachovania objektívnosti a nestrannosti spravodajských a politicko-publicistických programov. Jeho odôvodnený právny záver obsiahnutý v napadnutom rozsudku pritom nevykazuje znaky arbitrárnosti či svojvôle a nie je založený ani na ústavne nekonformnom výklade relevantných zákonných ustanovení.</p> <p>Pokiaľ teda ide o namietaný zásah do základného práva na súdnu ochranu sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie, ústavný súd uzatvoril, že rozsudok najvyššieho súdu je vnútorne logický, nie je prejavom aplikačnej a interpretačnej svojvôle konajúceho všeobecného súdu, rešpektuje zákonné požiadavky na odôvodnenie rozsudku (§ 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) nie je arbitrárny a zrozumiteľným spôsobom dáva odpoveď na všetky podstatné skutkové a právne otázky.</p> <p>Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva slobodne rozširovať informácie podľa čl. 26 ods. 2 ústavy a práva na slobodu prejavu podľa čl. 10 ods. 1 dohovoru ústavný súd uviedol, že všeobecný súd v zásade nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a slobôd hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplynie z toho, že všeobecný súd súčasne porušil aj ústavno-procesné princípy postupu vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. Keďže v napadnutom rozsudku najvyššieho súdu ústavný súd nezistil porušenie týchto princíпов, neprichádzalo do úvahy ani vyslovenie porušenia práv podľa čl. 26 ods. 2 ústavy a čl. 10 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Podľa § 32 ods. 1 zákona o ústavnom súde k rozhodnutiu pripája odlišné stanovisko sudkyňa Marianna Mochnáčová.</p>
<p> Používané odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov</p>	<p> Ústavný súd SR: IV. ÚS 245/09, II. ÚS 78/05 ESELP: García Ruiz c. Španielsku z 21. januára 1999; Georiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998; Beian v. Rumunsko (č. 1) zo 6. decembra 2007; Maurer c. Rakúsko z 18. februára 1997; Bendenoun c. Francúzsko z 24. februára 1994</p>

<p> spisová značka</p>	<p> I. ÚS 393/2012</p>
<p> sudca spravodajca</p>	<p>Lalík Milan</p>
<p> druh konania</p>	<p> čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb</p>
<p> druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p> nález – v časti vyhovené – v časti nevyhovené</p>
<p> dátum rozhodnutia</p>	<p>12. december 2012</p>
<p> dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p> čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 20 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p>
<p> skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva základná sťažnostná argumentácia založená na tvrdení sťažovateľky, že najvyšší súd, hoci viazaný ústavným imperatívom obsiahnutým v čl. 2 ods. 2 ústavy, v rozpore so zákonným príkazom uvedeným v § 47 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“), neskúmal účinky vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu ku 14. marcu 2012 a neprerušil dovolacie konanie, ale v jeho majetkovej veci ďalej konal a 29. marca 2012 vydal napadnuté uznesenie. Týmto uznesením najvyšší súd zrušil</p>

	<p>rozsudok krajského súdu z 11. októbra 2011 v spojení s opravným uznesením zo 6. februára 2012 a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie. Rozsudkom krajského súdu bol pritom zmenený rozsudok okresného súdu zo 14. júla 2010 (ďalej len „okresný súd“ a „rozsudok okresného súdu“) tak, že žalovaný (S., a. s.) bol zaviazaný zaplatiť úpadcovi sumu 242 929,70 € s príslušenstvom a náhradu trov konania v sume 38 264,50 € na účet právneho zástupcu úpadcu.</p> <p>V čase vyhlásenia ani nadobudnutia právoplatnosti zmeňujúceho rozsudku krajského súdu pritom spoločnosť J., s. r. o., ako úspešný účastník tohto súdneho konania ešte nebola ako dlžník účastníkom konkurzného konania, ktoré sa na jej majetok začalo na návrh jej veriteľa až uznesením okresného súdu z 9. januára 2012. Uznesením okresného súdu ako konkurzného súdu zo 7. marca 2012, ktoré bolo zverejnené v Obchodnom vestníku 14. marca 2012, bol na majetok úpadcu vyhlásený konkurz.</p> <p>Sťažovateľka v sťažnosti tvrdí, že postupom a napadnutým uznesením najvyššieho súdu bola zmarená účinná ochrana nielen procesných a vecných práv a úpadcu, ale aj tretích dotknutých osôb.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>Ústavný súd už mal možnosť vo veci iného sťažovateľa vyjadriť sa k účinkom vyhlásenia konkurzu na prebiehajúce konanie o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“). Aj napriek tomu, že nešlo o totožnú situáciu, závery ústavného súdu v tejto inej veci sú analogicky aplikovateľné aj vo veci sťažovateľky. V náleze sp. zn. I. ÚS 368/08 ústavný súd nevyhovел sťažnosti sťažovateľa, ktorý navrhoval vysloviť porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a sťažnosť odôvodnil tým, že najvyšší súd nekonal o mimoriadnom dovolaní, ktoré podal generálny prokurátor na jeho podnet potom, ako bol vyhlásený konkurz na druhého účastníka súdneho konania. Ústavný súd uzavrel, že dôsledkom vyhlásenia konkurzu bolo prerušenie konania v jeho veci na najvyššom súde, pričom k prerušeniu konania došlo zo zákona (ex lege). Výraz „sa prerušujú“ ústavný súd interpretoval ako zákonný imperatív, ktorým je každý konajúci súd (vrátane najvyššieho súdu v konaní o dovolaní, alt. mimoriadnom dovolaní) viazaný a nemôže sa od neho odchýliť tak, ako to požadoval sťažovateľ. Sťažovateľ vo veci sp. zn. I. ÚS 368/08 argumentoval aj tým, že konanie o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora je novo začatým konaním s právne relevantným začiatkom (podanie mimoriadneho dovolania na najvyššom súde) a právne relevantným koncom v podobe rozhodnutia najvyššieho súdu o ňom. S týmto názorom sa však ústavný súd nestotožnil. Občianske súdne konanie v obchodno-právnej veci sa začalo na okresnom súde a na základe podaného odvolania pokračovalo na krajskom súde. Mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora proti právoplatnému rozsudku okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu sa týkalo tej istej právnej veci, ktorá bola predmetom konania na okresnom súde a krajskom súde a v konaní na strane žalobcu a žalovaného vystupovali tí istí účastníci. Totožnosť predmetu konania a totožnosť jeho účastníkov neumožňujú urobiť radikálny záver prezentovaný sťažovateľom, že konanie na najvyššom súde sa neprerušuje. Konanie na najvyššom súde po podaní mimoriadneho dovolania bolo súčasťou konania (etapou, štádiom) v obchodno-právnej veci sťažovateľa, ktoré sa začalo na okresnom súde. Ústavný súd bol preto názoru, že konanie pred najvyšším súdom vo veci sťažovateľa bolo v dôsledku vyhlásenia konkurzu na druhého účastníka tohto konania ex lege prerušené [§ 14 ods. 1 písm. d) zákona č. 328/1991 Zb.] a existencia tejto zákonnej prekážky bránila najvyššiemu súdu konať. Ak najvyšší súd podľa účinnej zákonnej úpravy konať nemohol, nemohol ani porušiť základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.</p> <p>Ústavný súd konštatoval, že aj napriek tomu, že zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov už bol v čase rozhodovania najvyššieho súdu zrušený, úprava prerušenia súdnych konaní v rámci účinkov vyhlásenia konkurzu ostala obdobná. Vychádzajúc z § 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, tento zákon upravuje riešenie úpadku dlžníka speňaním majetku dlžníka a kolektívnym uspokojením jeho veriteľov. Kolektívne uspokojenie veriteľov speňaním majetku dlžníka vylučuje individuálne postupy, a práve z tohto dôvodu § 47 ods. 1 a 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii ustanovujú, že vyhlásením konkurzu sa prerušujú všetky súdne a iné konania, ktoré sa týkajú majetku podliehajúceho konkurzu patriaceho úpadcovi, a že v takto prerušených konaniach možno pokračovať na návrh správcu, ktorý sa podaním takéhoto návrhu stáva účastníkom konania namiesto úpadcu. Dikcia zákona o konkurze a reštrukturalizácii pritom nerozlišuje, či úpadca vystupoval na strane žalobcu</p>

alebo žalovaného, a nie je relevantné ani to, v akom štádiu sa nachádza prebiehajúce súdne konanie (prvostupňové, odvolacie, dovolacie). Jediným referenčným kritériom prerušenia súdneho konania je, že sa týka majetku podliehajúceho konkurzu patriaceho úpadcovi.

V tejto veci ústavný súd považoval za nespornú skutočnosť, že pohľadávka úpadcu, ktorá bola predmetom súdneho konania, patrí pod obsah pojmu majetok podliehajúci konkurzu (§ 67 zákona o konkurze a reštrukturalizácii), pričom pre nedostatok právomoci mu neprislúchalo skúmať jej existenciu alebo výšku a už vôbec nie revidovať závery, ktoré v zmeňujúcom rozsudku vyslovil krajský súd. Ústavný súd sa preto obmedzil na skúmanie podstatnej právnej otázky, ktorou ostala právomoc najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu zrušiť zmeňujúci rozsudok krajského súdu potom, ako nastali účinky vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu.

V prípade úpadcu bol konkurz vyhlásený uznesením okresného súdu zo 7. marca 2012, ktoré bolo zverejnené v Obchodnom vestníku 14. marca 2012. Týmto dňom nastali účinky vyhlásenia konkurzu predpokladané v ustanoveniach prvého oddielu piatej hlavy zákona o konkurze a reštrukturalizácii, vrátane prerušenia súdneho konania v spore o zaplatenie sumy 242 929,70 € s príslušenstvom, ktorej sa domáhal úpadca ako žalobca proti spoločnosti S., a. s., ako žalovanému. Súdne konanie sa v tomto momente (14. marca 2012) nachádzalo v štádiu dovolacieho konania, keď najvyšší súd mal rozhodnúť o dovolaní žalovaného proti zmeňujúcemu rozsudku krajského súdu, ktorým ho tento zaviazal zaplatiť úpadcovi žalovanú sumu s príslušenstvom a nahradiť mu trovy konania. Týmto dňom však zároveň došlo k prerušeniu dovolacieho konania, a to ex lege bez toho, aby sa na to vyžadovala akákoľvek forma procesnej iniciatívy dovolacieho súdu. Pokiaľ zákon o konkurze a reštrukturalizácii v § 47 ods. 1 ustanovuje, že súdne konanie sa prerušuje, táto procesná norma je prekážkou ďalšieho konania dovolacieho súdu, ktorý v dôsledku zákonného prerušenia konania nemôže vo veci ďalej konať a už vôbec nemôže vo veci meritórne rozhodnúť, a to ani vtedy, ak zistí, že dovolanie je dôvodné a je na mieste zrušiť rozhodnutie odvolacieho súdu. Subjektívna ne/vedomosť dovolacieho súdu o prerušení konania v dôsledku vyhlásenia konkurzu je pritom rovnako právne irelevantná, keď účinok prerušenia konania nastáva objektívne nezávisle na poznaní tejto skutočnosti konajúcim dovolacím súdom. De lege lata pritom platí, že súd môže v prerušenom konaní pokračovať iba na návrh správcu, ktorý sa takto stáva dominus litis a jedine od jeho iniciatívy závisí prípadné pokračovanie v prerušenom konaní.

Ústavný súd konštatoval, že v súdnej veci nie je sporné, že najvyšší súd rozhodol o dovolaní potom, ako bolo konanie ex lege prerušené, a nie je sporné ani to, že najvyšší súd nerozhodol na návrh správcu. Z odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu sa javí, že najvyšší súd jednoducho v čase rozhodnutia (29. marca 2012) nemal vedomosť o tom, že konanie bolo prerušené, pričom tento predpoklad ústavného súdu umocňuje aj vyjadrenie predsedu najvyššieho súdu k prijatej sťažnosti. Argumentácia najvyššieho súdu, v zmysle ktorej uznesenie o vyhlásení konkurzu nadobudlo právoplatnosť až 31. marca 2012, a táto skutočnosť bola do obchodného registra zapísaná až 18. apríla 2012, neobstojí, keďže platná práva úprava spája účinky vyhlásenia konkurzu so zverejnením uznesenia o jeho vyhlásení v Obchodnom vestníku a táto skutočnosť nastala 14. marca 2012. Rovnako neobstojí argumentácia najvyššieho súdu, že mu konkurzný súd nedoručil uznesenie o vyhlásení konkurzu. Je síce pravdou, že § 22 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii ukladá konkurznému súdu povinnosť doručiť uznesenie o vyhlásení konkurzu aj súdu známym orgánom, ktoré vedú s dlžníkom konanie, ktoré sa v dôsledku vyhlásenia konkurzu prerušuje, táto povinnosť má však len informačný charakter a ani jej prípadné nesplnenie nemôže zmať objektívne nastané účinky vyhlásenia konkurzu tak, ako ich predpokladá § 47 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Bez ohľadu na uvedené však ústavný súd z uznesenia okresného súdu zistil, že tento s pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou nemal vedomosť o prebiehajúcom konaní, ktorého predmetom bola žalovaná pohľadávka úpadcu voči žalovanému. Túto totiž v rámci vyjadrenia o svojich majetkových pomeroch neidentifikoval ani samotný úpadca (vtedy ešte ako dlžník) vo vyjadrení k návrhu na vyhlásenie konkurzu a ani predbežný správca ustanovený uznesením konkurzného súdu z 31. januára 2012.

Ústavný súd vzhľadom na už uvedené uzatvoril, že najvyšší súd v rozpore s ústavným imperatívom konať iba na základe zákona a v jeho medziach v súdnej

	<p>právnej veci konal a rozhodol vtedy, keď už vzhľadom na účinky vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu bolo dovolacie konanie prerušené (z čoho implicitne vyplývala nemožnosť meritórneho rozhodnutia o dovolaní), a to bez toho, aby pokračovanie v konaní inicioval správca. Najvyšší súd tak poskytol súdnu ochranu žalovanému účastníkovi konania, ktorému v danom čase už túto ochranu poskytnúť nemohol, a naopak, neposkytol zákonnú a spravodlivú súdnu ochranu ani úpadcovi (v rovine prerušeného konania) a ani správcovi, ktorý ako dominus litis mohol jediný iniciovať pokračovanie v konaní a stať sa tým účastníkom konania namiesto úpadcu. Tým porušil základné právo správcu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z hľadiska ochrany ústavnosti je pritom irelevantné, že v čase rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní bol správcom úpadcu Ing. E. H., PhD., a sťažovateľka sa stala správcom až po uznesení konkurzného súdu z 18. júna 2012. Prerušenie konania totiž nastáva ex lege a právo iniciovať pokračovanie v konaní zákona o konkurze a reštrukturalizácii spája s osobou správcu bez ohľadu na to, kto túto funkciu zastáva.</p> <p>Pokiaľ sťažovateľka súčasne namietala porušenie svojich majetkových práv uznesením najvyššieho súdu (čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu), v tejto časti ústavný súd sťažnosti nevyhovel. Správca síce môže byť účastníkom konkurzného konania v tej jeho časti, kde sa má rozhodovať o jeho právach a povinnostiach (§ 24 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii), najvyšší súd však napadnutým uznesením nemohol zasiahnuť do jej pohľadávok či majetkovo-právneho postavenia. Absentuje tu teda príčinná súvislosť medzi napadnutým uznesením a označenými právami správcu, a preto ústavný súd sťažnosti v tejto časti nevyhovel.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	Ústavný súd SR: I. ÚS 368/08

spisová značka	I. ÚS 463/2012
sudca spravodajca	Mochnáčová Marianna
druh konania	čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	12. december 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že krajský súd rozsudkom z 20. januára 2009 zrušil rozhodnutie správneho orgánu Sociálnej poisťovne, zo 7. marca 2007, ktorým bol sťažovateľke (navrhovateľke) zvýšený vdovský a starobný dôchodok podľa zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii v znení neskorších predpisov, a vec jej vrátil na ďalšie konanie; sťažovateľke zároveň priznal náhradu trov konania v sume 102,83 €.</p> <p>Proti tomuto rozsudku podala Sociálna poisťovňa 10. marca 2009 odvolanie. Dňa 16. marca 2009 krajský súd vyzval sťažovateľku na vyjadrenie k odvolaniu, čo sťažovateľka urobila 23. marca 2009 a svoje vyjadrenie doplnila 27. decembra 2009.</p> <p>Dňa 21. júna 2010 Sociálna poisťovňa vzala svoje odvolanie späť s odôvodnením, že rozhodne o nároku navrhovateľky.</p> <p>Najvyšší súd uznesením z 11. augusta 2010 odvolacie konanie zastavil [§ 207 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“)] a rozhodol, že účastníci nemajú právo na náhradu trov odvolacieho konania [§ 146 ods. 1 písm. c) OSP].</p> <p>Najvyšší súd v zmysle § 164 OSP vydal opravné uznesenie z 11. marca 2011, ktorým opravil posledný riadok odôvodnenia svojho uznesenia z 11. augusta 2010 tak, že vložil pred bodku text „a dôvody na postup podľa § 146 ods. 2 OSP nezistil“.</p> <p>Na základe sťažnosti podanej sťažovateľkou ústavný súd nálezom č. k. III. ÚS 454/2010-26 zo 7. júna 2011 vyslovil porušenie jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu z 11. augusta 2010 vo výroku o náhrade trov konania v znení opravného uznesenia</p>

	<p>z 11. marca 2011, zrušil predmetné uznesenie a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Ústavný súd nálezom zo 7. júna 2011 sťažovateľke nepriznal finančné zadosťučinenie a priznal jej nárok na náhradu trov konania pred ústavným súdom.</p> <p>Najvyšší súd po zrušení jeho skoršieho rozhodnutia vo výroku o trovách konania a vrátení veci na ďalšie konanie nálezom ústavného súdu zo 7. júna 2011 vyhodnotil a zhrnul závery ústavného súdu z uvedeného nálezu takto: <i>«Ústavný súd vyslovil porušenie označených práv sťažovateľky vo výroku o náhrade trov konania najvyššieho súdu v tom, že odôvodnenie nepovažoval za dostatočné, čím podľa jeho názoru najvyšší súd sťažovateľke neposkytol náležitú ochranu základných práv a slobôd. Uložil preto najvyššiemu súdu v tejto časti vec opätovne prerokovať a rozhodnúť s preskúmaním zavinenia zastavenia konania v zmysle § 146 ods. 2 prvej vety OSP.»</i> Najvyšší súd opätovne rozhodol o trovách konania napadnutým uznesením z 27. júla 2012 tak, že <i>„navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva“</i>. »</p> <p>Podľa názoru sťažovateľky najvyšší súd pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania nemal postupovať podľa § 146 ods. 1 písm. c) OSP, ale podľa § 146 ods. 2 OSP, pretože zastavenie odvolacieho konania spôsobila Sociálna poisťovňa, ktorá odvolanie najprv podala, avšak potom, ako sa k nemu sťažovateľka na výzvu krajského súdu prostredníctvom svojho právneho zástupcu vyjadрила, toto odvolanie vzala späť.</p>
ratio decidendi	<p>Ústavný súd konštatoval, že podstata argumentácie sťažovateľky spočívala v namietaní arbitrárnosti skutkových a právnych záverov v napadnutom uznesení najvyššieho súdu.</p> <p>Najvyšší súd v posudzovanom prípade rozhodoval ako odvolací súd v konaní o opravnom prostriedku sťažovateľky proti rozhodnutiu správneho orgánu – Sociálnej poisťovne podľa piatej časti tretej hlavy Občianskeho súdneho poriadku. V prvom stupni krajský súd rozsudkom zrušil rozhodnutie Sociálnej poisťovne a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Sociálna poisťovňa podala odvolanie proti rozsudku krajského súdu, ktoré následne vzala späť. Najvyšší súd v dôsledku späťvzatia odvolania Sociálnou poisťovňou zastavil odvolacie konanie a napadnutým uznesením nepriznal sťažovateľke náhradu trov odvolacieho konania. Najvyšší súd pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania preskúmal zavinenie Sociálnej poisťovne na zastavení odvolacieho konania v zmysle § 146 ods. 2 prvej vety OSP (tak ako mu to uložil ústavný súd vo svojom skoršom náleze) a dospel k názoru, že Sociálnej poisťovni nie je možné pripisovať zavinenie na zastavení odvolacieho konania, keďže svoje odvolanie vzala späť potom, ako najvyšší súd v inom konaní v obdobnej veci vyslovil právny názor odlišný názoru, ktorým argumentovala Sociálna poisťovňa vo svojom odvolaní. Podľa najvyššieho súdu Sociálna poisťovňa <i>„odvolanie vzala späť v príčinnej súvislosti s vysloveným právnym názorom odvolacieho súdu, a preto nie je možné odporkyni pripisovať zavinenie na zastavení konania, keď svoje odvolanie vzala späť...“</i>.</p> <p>Ústavný súd konštatoval, že vylúčenie zavinenia účastníka konania v príčinnej súvislosti s procesným úkonom, v dôsledku ktorého došlo k zastaveniu konania z iných dôvodov, ako sú predpokladané v § 146 ods. 2 druhej vety OSP, je v rozpore so všeobecne platnými aplikačnými pravidlami ustanovenia § 146 ods. 2 prvej vety OSP a ústavne neakceptovateľný.</p> <p>V posudzovanom prípade k späťvzatiu odvolania Sociálnou poisťovňou nedošlo z dôvodov predpokladaných v § 146 ods. 2 druhej vete OSP, teda z dôvodov, ktoré by spočívali v spávaní sťažovateľky ako druhej účastníčky konania, ale z dôvodu získania vedomostí odvolateľa o rozhodnutí najvyššieho súdu v inom konaní v obdobnom prípade. Preto ak najvyšší súd argumentujúc týmto dôvodom späťvzatia odvolania odvolateľom dospel k záveru o nedostatku jeho zavinenia na zastavení konania, jeho závery je nutné hodnotiť ako ústavne nekonformné a porušujúce označené základné a iné práva sťažovateľky.</p> <p>Ústavný súd na základe uvedeného uzatvoril, že uznesenie najvyššieho súdu z 27. júla 2012 o trovách odvolacieho konania je rozhodnutím, ktoré nie je z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné, a preto rozhodol, že namietaným uznesením bolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Ústavný súd vzhľadom na okolnosti danej veci zakladajúce namietané porušenie základného a iného práva považoval za odôvodnené priznať sťažovateľke finančné zadosťučinenie v sume 500 €, ktoré je najvyšší súd povinný jej zaplatiť.</p>
použité odkazy na relevantnú	Ústavný súd SR: III. ÚS 454/2010

judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	ESELP: Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. septembra 1997
--	--

Nálezy – priet'ahy v konaní:

spisová značka	I. ÚS 116/2012
sudca spravodajca	Mochnáčová Marianna
druh konania	čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – v časti vyhovené – v časti nevyhovené
dátum rozhodnutia	12. decembra 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ sa domáhal ochrany označených základných práv v namietanom konaní už svojou skoršou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 23. januára 2006, ktorá bola uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 283/06-23 z 5. septembra 2006 odmietnutá.</p> <p>Ako z obsahu sťažnosti vyplýva, v konaní o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky bol rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. apríla 2007 zrušený rozsudok okresného súdu a rozsudok krajského súdu a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie.</p>
ratio decidendi	<p>Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.</p> <p>Sťažovateľ zároveň namietal aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.</p> <p>Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3).</p> <p>1. Predmetom posudzovaného konania vedeného okresným súdom je konanie o návrhu sťažovateľa doručenom okresnému súdu 2. augusta 2000, ktorým sa domáha zaplata sumy 2 153 659 Sk s príslušenstvom z titulu nárokov z poisťného vzťahu. Žaloby tohto typu tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov.</p> <p>2. Ústavný súd v posudzovanom konaní vedenom okresným súdom nezistil žiadne okolnosti, ktorými by sťažovateľ mohol prispieť k vzniku priet'ahov v posudzovanom konaní.</p> <p>3. Ústavný súd konštatoval, že posudzované konanie okresného súdu, ktoré trvá viac ako dvanásť rokov (a z celkovej dĺžky konania tri roky vo veci rozhodoval odvolací súd a dovolací súd) a nie je právoplatne skončené, sa ako celok vyznačuje neefektívnou činnosťou okresného súdu.</p> <p>Ústavný súd preto uzatvoril, že vzhľadom na celkovú dĺžku konania aj bez hodnotenia jednotlivých úkonov okresného súdu bolo možné konštatovať, že v posudzovanom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Ústavný súd ďalej konštatoval, že argumentácia sťažovateľa o namietanom porušení jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nebola spôsobilá na ustálenie aj porušenia označeného základného práva okresným súdom.</p> <p>Ústavný súd zdôraznil, že v súlade so zásadou subsidiarity poskytnutie ochrany označenému základnému právu primárne patrí do právomoci všeobecných súdov v ich inštačnom postupe, kde je dosiaľ v posudzovanom konaní, ktoré nie je právoplatne skončené, vytvorený priestor na zabezpečenie dôslednej ochrany týchto práv. Ústavný súd preto sťažnosti sťažovateľa v časti namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy nevyhovel.</p>
použité odkazy na relevantnú	Ústavný súd SR: III. ÚS 283/06

judikatúru ústavného súdu, ESEF a iných súdov	
spisová značka	I. ÚS 341/2012
sudca spravodajca	Ľalík Milan
druh konania	čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	12. decembra
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ (fyzická osoba) namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote postupom okresného súdu v konaní o zrušení a vyporiadanie spoluvlastníctva. Konanie sa začalo v roku 1995.
ratio decidendi	<p>Ústavný súd uviedol, že k zbytočným prietahom v súdnom konaní môže dôjsť nielen samotným nekonaním príslušného súdu (sudcu), ale tiež takou jeho neefektívnou (nesústredenou) činnosťou, ktorá nesmeruje k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty účastníka súdneho konania, čiže k právoplatnému rozhodnutiu vo veci. Preto na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby súd vo veci iba vykonával rôzne procesné úkony (bez ohľadu na ich počet), ale je potrebné, aby vec právoplatne skončil, teda meritórne rozhodol už po niekoľkých pojednávaniach (dokonca na prvom a jedinom ? § 114 ods. 1 OSP), čím si vytvorí dostatočný časový priestor na skončenie ďalších vecí, ktoré medzičasom prišli na súd. Nevhodná organizácia práce sudcu, jeho nesústredenosť, nepružný prístup či len alibistický postup (nariaďuje pojednávania, aby ich odročoval) nutne spôsobuje prietahy v konaní vo všetkých veciach mu pridelených a jeho zahlcovanie ďalšími vecami, ktorým sa už v primeranej dobe tiež nedokáže patrične venovať, ale ktoré si tiež zasluhujú pozornosť sudcu, či dokonca jeho okamžitý zásah. Takýto postup sudcu ohrozuje dôveru spoločnosti na nezávislé, nestranné a spravodlivé rozhodovanie súdov; uvedenému fenoménu dnes čelí celá slovenská justícia, hoci má (alebo mala by mať) dostatok sudcov i pomocného odborného aparátu (asistentov, vyšších súdnych úradníkov a pod.), či materiálneho zabezpečenia (počítače, zvukové záznamníky a pod.) aby sa najmä pri zmene myslenia (súdenie je rozhodovanie sporov, nie ich „zúradovanie“) dokázala vysporiadať s existujúcou (ťažkopádnu, prietahovou či nespravodlivou) situáciou. Negatívny stav však nemôže ísť na ťarchu jednotlivých sťažovateľov, ktorí žiadajú, aby ich vec bola spravodlivo a v primeranej dobe rozhodnutá. Preto aj v tomto prípade dôvodom na nerešpektovanie kritéria „primeranej doby“ nemôže byť v žiadnom prípade veľký počet nevybavených vecí u konajúceho sudcu, najmä keď v danej veci nešlo o nijako zložitú situáciu (bežný občianskoprávny spor), ktorá sa dala rozhodnúť v primeranej dobe, a keď sťažovateľ nedal žiadnu príčinu na to, aby sa vo veci plynulo nekonalo, s výnimkou prerušenia konania v období troch rokov, v ktorých sa riešila súvisiaca dedičská vec po zomrelom účastníkovi konania, ktorý sa meritórneho rozhodnutia už nedožil.</p> <p>Vzhľadom na uvedené skutočnosti a celkovú dĺžku konania (17 rokov) bol ústavný súd toho názoru, že okresný súd v prerokovávanej veci zjavne prekročil dané medze konať bez zbytočných prietahov a skončiť ju v primeranej dobe v zmysle uvedeného čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie sťažovateľ namietal.</p> <p>Vzhľadom na okolnosti prípadu, povahu veci a celkovú dĺžku konania ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade suma 8 000 € zodpovedá primeranému finančnému zadosťučineniu sťažovateľa za ujmu, ktorú zatiaľ utrpel.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEF a iných súdov	ESEF: Keszeli v. SR

spisová značka	I. ÚS 366/2012
sudca spravodajca	Brňák Peter
druh konania	čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – v časti vyhovené – v časti nevyhovené
dátum rozhodnutia	12. decembra 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že sťažnosť sťažovateľa smeruje proti bezdôvodným prietahom v jeho exekučnej veci vedenej súdnym exekútorom JUDr. Š. V. pod sp. zn. EX 56/99 a na okresnom súde 1 pod sp. zn. Er 3196/97, ktorú sprevádzajú už od roku 2004 excesy typu straty, resp. odcudzenia návrhu na rozvrh výťažku dražby.</p> <p>V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľ namietal prietahy v postupe okresného súdu 2 v konaniach vedených pod sp. zn. 14 C 61/2005 a sp. zn. 15 C 69/2005, kde žalovaným je Slovenská republika – M. Súdne konanie vo veci sp. zn. 14 C 61/05 bolo začaté vo februári 2005 a jeho predmetom je odškodnenie nemajetkovej ujmy za prietahy v prebiehajúcom exekučnom konaní vedenom na okresnom súde 1 pod sp. zn. Er 3159/97 (u súdneho exekútora pod sp. zn. EX 1020/97).</p> <p>Konanie vedené pod sp. zn. 15 C 69/2005 bolo začaté vo februári 2005 a jeho predmetom je odškodnenie nemajetkovej ujmy za prietahy v exekučnom konaní vedenom na okresnom súde 1 pod sp. zn. Er 3196/97 (u súdneho exekútora pod sp. zn. EX 1021/97 a sp. zn. EX 586/99).</p>
ratio decidendi	<p>Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu 1 v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Er 3159/97 v exekučnej veci a postupom okresného súdu 2 v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 61/2005 a v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 69/2005 o náhradu škody došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p style="text-align: center;">III.A</p> <p style="text-align: center;">K namietanému porušeniu základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu 1 v konaní vedenom pod sp. zn. Er 3169/1997</p> <p>Ústavný súd z obsahu sťažnosti a chronológie procesný úkonov okresného súdu 1 dospel k záveru, že sťažnosť v časti, ktorá smeruje proti okresnému súdu 1 v konaní vedenom pod sp. zn. Er 3169/97, je v merite tejto veci podaná oneskorene. V predmetnej veci už okresný súd 1 rozhodol uznesením č. k. Er 3169/1997-743 zo 7. júla 2009 tak, že exekúciu zastavil podľa § 57 ods. 1 písm. b) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „Exekučný poriadok“) z dôvodu, že rozhodnutie, ktoré bolo podkladom na vykonanie exekúcie, bolo po začatí exekúcie zrušené. Rozhodnutie o zastavaní exekúcie nadobudlo právoplatnosť 25. novembra 2009.</p> <p>Okresný súd 1 v konaní vedenom pod sp. zn. Er 3169/97 vykonal všetky úkony spojené s prerokovaním a rozhodnutím veci, pretože v merite veci rozhodol ešte 7. júla 2009. Proti rozhodnutiu krajského súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd 1 tak, že napadnuté rozhodnutie potvrdil. Proti rozhodnutiu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktoré najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Cdo 161/2010 z 23. septembra 2010 odmietol.</p> <p>Keďže sťažovateľ doručil sťažnosť ústavnému súdu 18. júna 2012, urobil tak nepochybne v čase, keď k prietahom v merite posudzovanej veci – pred okresným súdom 1 v konaní sp. zn. Er 3169/97 – už nedochádzalo.</p> <p style="text-align: center;">III.B</p> <p style="text-align: center;">K namietanému porušeniu základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu 2 v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 61/2005</p>

	<p>Ústavný súd z obsahu sťažnosti a spisu okresného súdu 2 sp. zn. 14 C 61/2005 dospel k záveru, že sťažnosť v časti, ktorá smeruje proti okresnému súdu 2 v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 61/2005, je neopodstatnená.</p> <p>Sťažovateľ namietal prieťahy v konaní okresného súdu 2 v jeho veci vedenej pod sp. zn. 14 C 61/2005, v ktorej do času podania ústavnej sťažnosti už okresný súd 2 nekonal, pretože vo veci meritórne rozhodol.</p> <p style="text-align: center;">III.C</p> <p style="text-align: center;">K namietanému porušeniu základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu 2 v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 69/2005</p> <p>Ústavný súd konštatoval, že predmetom napadnutého konania vedeného pod sp. zn. 15 C 69/2005 je rozhodovanie o náhrade škody, ktoré sa začalo 4. marca 2005, teda pred viac ako siedmimi rokmi. Okresný súd 2 vo veci konal a v merite veci raz rozhodol (1. júna 2010), avšak krajský súd 2 toto rozhodnutie zrušil 30. novembra 2011 uznesením sp. zn. 4 Co 404/2010 a vec mu vrátil na ďalšie konanie, ktoré ku dnešnému dňu nie je právoplatne skončené.</p> <p>Pokiaľ ide o kritérium „právna a faktická zložitost' veci“, ústavný súd konštatoval, že predmetom konania je návrh na náhradu škody, teda po právnej stránke štandardná občianskoprávna vec patriaca do rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva. Ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre zastáva názor, že takéto konanie vedené s účastníkom s trvalým pobytom a zamestnaním v Českej republike patrí čiastočne ku skutkovo zložitým veciam.</p> <p>Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa, v preskúmvanej veci ústavný súd zistil niektoré významné okolnosti, ktoré mohli byť osobitne zohľadnené pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným prieťahom. Okresný súd 2 musel uznesením vyzvať sťažovateľa na odstránenie väd podania 2. januára 2006 a 7. mája 2009. Následne okresný súd rozhodoval uzneseniami 14. novembra 2006 a 3. júla 2012 o pripustení zmeny žalobného petitu. Sťažovateľ sa napr. nezúčastnil tiež súdneho pojednávania 1. júna 2010 a svoju neúčast' neospravedlnil, i keď bol riadne a včas predvolaný.</p> <p>Ústavný súd konštatoval zbytočné prieťahy v konaní od podania žalobného návrhu 4. marca 2005 do 20. januára 2006, keď sťažovateľa vyzval na odstránenie väd podania v trvaní 10 mesiacov. Ďalšia nečinnosť okresného súdu 2 bola v čase od 21. januára 2006 do 14. novembra 2007, keď pripustil zmenu žalobného návrhu, v trvaní takmer 22 mesiacov. Ďalej k prieťahom došlo v čase od 15. januára 2008, keď bolo okresnému súdu 2 oznámené, že žiadaný spis okresného súdu 1 sp. zn. Er 3196/1997 tento nemôže zapožičať z dôvodu, že súd ma rozhodovať o zastavení exekúcie, keď mohol učiniť opatrenia na zamedzenie prieťahov napríklad postupom podľa § 109 ods. 2 písm. c) zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších zmien.</p> <p>Okresný súd 2 bol nečinný, resp. nevykonával úkony smerujúce k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ nachádza v celkovej dĺžke viac ako 3 roky. Okrem uvedeného okresný súd 2 vo veci konal, ale nesústredene a neefektívne.</p> <p>Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa okresným súdom 2 v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 69/2005 na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Ústavný súd dospel k záveru, že priznanie finančného zadosťučinenia v sume 300 € je vzhľadom na okolnosti danej veci primerané.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>***</p>

spisová značka	I. ÚS 435/2012
sudca spravodajca	Brňák Peter
druh konania	čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	12. decembra 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka (fyzická osoba) namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote postupom okresného súdu v exekučnom konaní. Konanie sa začalo v roku 2005.
ratio decidendi	<p>1. Ústavný súd konštatoval, že predmetom konania je rozhodovanie o námietke povinnej v exekučnom konaní, teda po právnej stránke ide o štandardnú občianskoprávnú vec patriacu do rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva.</p> <p>2. Ústavný súd pri preskúmaní spisu nezistil okolnosti, na základe ktorých by sťažovateľka prispela k celkovej dĺžke prebiehajúceho exekučného konania.</p> <p>3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom konajúceho okresného súdu v predmetnej veci. Sťažovateľka v sťažnosti nekonkretizovala obdobia, počas ktorých malo dôjsť k zbytočným prieťahom v napadnutom konaní, ale poukázala na celkovú dĺžku konania v trvaní viac ako 7 rokov. Úkony okresného súdu v období od 25. septembra 2007, keď mu súdny exekútor predložil námietky sťažovateľky proti začatiu exekúcie, aby rozhodol o nich, sú poznačené nečinnosťou, neefektívnosťou a nekoncentrovanosťou. Okresný súd od 26. septembra 2007 do 12. augusta 2008 a od 25. augusta 2008 až do 11. marca 2009, ďalej od 9. apríla 2009 do 24. augusta 2012 v dĺžke takmer 5 rokov bol absolútne nečinný a nevykonával žiaden procesný úkon vo veci.</p> <p>Okresný súd v tejto súvislosti nepochybne porušil svoje zákonné povinnosti dané mu právnymi predpismi (predovšetkým § 50 ods. 2 Exekučného poriadku, ktorý mu ukladá rozhodnúť o námietkach proti exekúcii najneskôr do 60 dní od ich doručenia). Konanie na okresnom súde je poznačené ako celok neprimeranou dĺžkou konania, neefektívnosťou a nesústredenosťou. Okresný súd síce mechanicky vykonával jednotlivé administratívne úkony, ale vec meritórne neposudzoval.</p> <p>Ústavný súd preto dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 Er/149/2005 už len z dôvodu celkového trvania tohto konania (takmer 5 rokov), keď o námietkach sťažovateľky doteraz okresný súd vôbec nerozhodol, došlo u sťažovateľky k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Uvedenú dĺžku konania nemožno v rozumnej miere ospravedlniť žiadnymi relevantnými okolnosťami tohto prípadu.</p> <p>Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Ústavný súd považoval priznanie sumy 1 500 € za primerané finančné zadostučinenie.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	***

spisová značka	I. ÚS 434/2012
sudca spravodajca	Brňák Peter
druh konania	čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – v časti vyhovené – v časti nevyhovené
dátum rozhodnutia	16. januára 2013

dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	<p>čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p>
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ (fyzická osoba) namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote postupom okresného súdu v konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Konanie sa začalo v roku 2003, sťažovateľ do konania pristúpil v roku 2007.</p>
ratio decidendi	<p>1. Ústavný súd konštatoval, že predmetom konania je rozhodovanie o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Po právnej stránke ide o štandardnú občianskoprávnú vec patriacu do rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva. Vzhľadom na veľký počet účastníkov konania, ako aj okolnosť, že navrhovatelia sú vekovo starší, cudzí štátni príslušníci s trvalým pobytom v zahraničí možno napadnuté konanie považovať po skutkovej stránke za zložitejšie. Samotnú skutkovú zložitost' však nemožno dávať do súvislosti s pretrvávajúcou neefektívnou činnosťou okresného súdu.</p> <p>2. Ústavný súd nezistil skutočnosti, na základe ktorých by sťažovateľ prispel k predĺženiu prebiehajúceho konania, avšak poznamenáva, že sťažovateľ bol so stavom doterajšieho konania v podstate spokojný, o čom svedčí aj jeho tvrdenie, že nevyužil svoje právo a nenamietal prieťahy v konaní u predsedu okresného súdu.</p> <p>3. Sťažovateľ v sťažnosti nekonkretizoval obdobie, počas ktorých malo dôjsť k zbytočným prieťahom v napadnutom konaní, ale poukázal na celkovú dĺžku konania v trvaní viac ako 10 rokov.</p> <p>Ústavný súd je toho názoru, že okresný súd nemohol porušovať základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v období od 14. januára 2003, keď začalo súdne pojednávanie vo veci, až do 24. júla 2007, pretože sťažovateľ nebol v tomto období účastníkom súdneho konania. K porušovaniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru mohlo dôjsť a aj došlo od 25. júla 2007, keď bol uznesením pribratý do súdneho konania.</p> <p>Z doterajšieho priebehu konania vyplýva, že aj keď okresný súd vykonával jednotlivé úkony vo veci, napr. administratívne úkony spojené s platením súdnych poplatkov, zisťoval adresy pobytu účastníkov konania, zabezpečoval prekladateľa, rozhodol o predbežnom opatrení, vykonával pojednávania, avšak nekoncentrovane a neefektívne, pretože pojednávania odročoval na neurčito, bez meritórneho rozhodnutia.</p> <p>Ústavný súd konštatoval, že celková doba úplnej nečinnosti okresného súdu len za obdobie od pribratia sťažovateľa do súdneho konania predstavuje viac ako 20 mesiacov, ktoré ústavný súd hodnotí ako prieťahy v konaní, počas ktorých došlo k namietanému porušovaniu označených základných práv sťažovateľa.</p> <p>Ústavný súd preto dospel k záveru v súlade i so závermi obsiahnutými vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí, že doterajším postupom okresného súdu už len z dôvodu celkového trvania tohto konania 10 rokov (z toho 5 a pol roka od pribratia sťažovateľa do konania), keď o právach sťažovateľa doteraz okresný súd vôbec nerozhodol, došlo u sťažovateľa k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Uvedenú dĺžku konania nemožno v rozumnej miere ospravedlniť žiadnymi relevantnými okolnosťami tohto prípadu.</p> <p>Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Sťažovateľ sa domáhal tiež vyslovenia príkazu, aby okresný súd konal vo veci bez zbytočných prieťahov [čl. 127 ods. 2 ústavy v spojitosti s § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde]. Keďže uvedenú povinnosť už ústavný súd vyslovil vo svojom náleze č. k. IV. ÚS 502/2011-44 z 24. februára 2012, nebolo potrebné opakovane rozhodnúť aj o tomto návrhu sťažovateľa. Preto návrhu v tejto časti ústavný súd nevyhovel.</p> <p>Rovnako ústavný súd nevyhovel aj ďalším návrhom sťažovateľa, aby mu bolo (i) priznané finančné zadost'učinenie v sume 7 000 € (z dôvodov pretrvávajúcej dlhodobej právnej neistoty, pocitu „<i>márnosti, snahy dovolať sa spravodlivosti, ktorý sťažovateľ nezvratne nadobudol</i>“) a (ii) priznaná náhrada trov v konaní pred ústavným súdom, ktoré sťažovateľovi vznikli v dôsledku jeho právneho zastupovania advokátkou JUDr. I. R. Pri rozhodovaní o nepriznaní sťažovateľom požadovaného finančného</p>

	<p>zadosťučinenia ústavný súd v okolnostiach danej veci zohľadnil jednak časový faktor (sťažovateľ sa stal účastníkom posudzovaného súdneho konania až 25. júla 2007 a nepreukázal skutočnosť, že namietal prieťahy sťažnosťou podanou predsedovi okresného súdu) a jednak skutočnosť, že v inom konaní pred ústavným súdom v tej istej veci (IV. ÚS 502/2011) bolo už dvom spolužalovaným sťažovateľa (okrem vyslovenia porušenia ich práv, príkazu konať vo veci a priznania náhrady trov konania) priznané tiež finančné zadosťučinenie v sume po 2 000 €, pričom sťažovateľ (podobne aj ďalší žalovaní v prebiehajúcom súdnom konaní pred okresným súdom, pozn.) mal možnosť sa k tejto sťažnosti – týkajúcej sa tej istej veci – pridať. Uvedené platí o to viac, ak sťažovateľovou právnou zástupkyňou v tomto konaní pred ústavným súdom je zároveň úspešná (spolu)sťažovateľka v predchádzajúcom konaní sp. zn. IV. ÚS 502/2011, ktorej okrem iného už bolo priznané finančné zadosťučinenie v sume 2 000 €. Z rovnakých dôvodov ústavný súd nevyhovel ani návrhu sťažovateľa, aby mu bola priznaná náhrada trov konania, keďže jeho právnou zástupkyňou v konaní pred ústavným súdom je JUDr. I. R., ktorá je zároveň jednou zo žalovaných spolu so sťažovateľom v prebiehajúcom konaní pred okresným súdom, ktorá navyše (ako účastníčka konania) bola už v konaní pred ústavným súdom v tejto veci úspešná (pozri IV. ÚS 502/2011).</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>Ústavný súd SR: IV. ÚS 502/2011</p>

Spracoval: Mgr. Tomáš Majerník

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.